

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การถ่ายทอดความเชื่อเรื่องน้ำของชาวปกากะญอ

ผู้เขียน

นายประเสริฐ สุขสวัสดิ์

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แต่งจวง

บทคัดย่อ

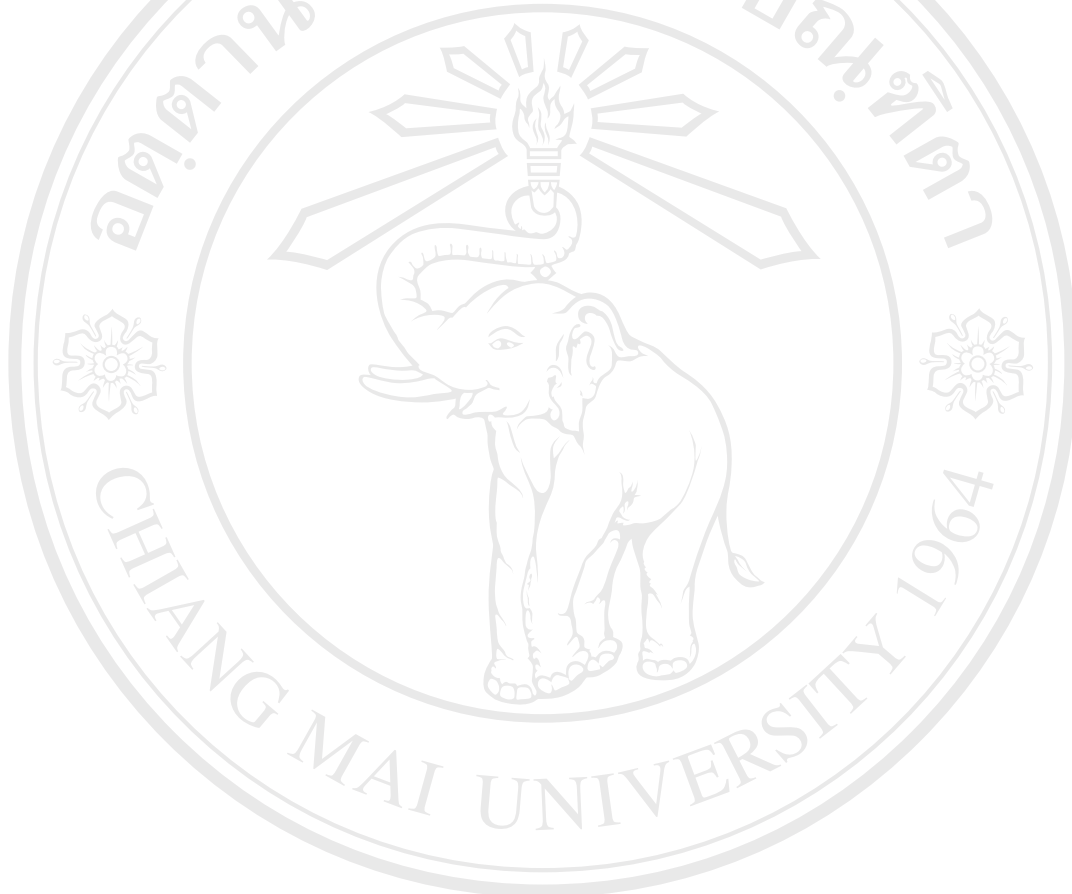
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับน้ำและการถ่ายทอดความเชื่อเกี่ยวกับน้ำของชาวปกากะญอ การวิจัยเป็นแบบเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต และการเข้าไปมีส่วนร่วมในพิธีกรรมของกลุ่มชาวบ้านในชุมชน ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ และนำเสนอโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ชุมชนชาวปกากะญอมีความเชื่อเกี่ยวกับน้ำว่าเป็นที่อยู่อาศัยของนาถิ ซึ่งถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุด ควรแก่การให้ความเคารพนับถือที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พิธีกรรมที่เกี่ยวกับน้ำประกอบด้วย การเลี้ยงผีฝาย การสืบทอดน้ำ การบวชป่า การจัดให้มีพิธีกรรมดังกล่าวก็เพื่อไม่ให้มีการทำลายป่า และยังทำให้ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

การถ่ายทอดความเชื่อเรื่องน้ำ ชุมชนดำเนินการโดยผ่านพิธีกรรมดังกล่าวมาเป็นการถ่ายทอดความเชื่ออำนาจเหนือธรรมชาติให้คนเกรงกลัว ไม่กล้าทำลายป่าและในขณะเดียวกันก็ช่วยอนุรักษ์แหล่งกำเนิดของน้ำตามธรรมชาติ ผู้เข้าร่วมพิธีกรรมจะเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ชุมชนยังถ่ายทอดโดยผ่านคำสุภาษิต และการบอกเล่า เช่น อยู่กับป่าต้องรักษาป่า อยู่กับน้ำต้องดูแลน้ำ เป็นต้น

การถ่ายทอดความเชื่อเรื่องน้ำเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ถึงคุณค่า กฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ของสังคมเพื่อสามารถเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความเข้าใจ และยอมรับในวัฒนธรรมของสังคมนั้น ในกระบวนการถ่ายทอดนี้เป็นกระบวนการที่มีต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม การถ่ายทอดนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่

วิถีชีวิต ประเพณี และการทำมาหากิน ทำให้ความเชื่อของคนมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากที่เคยมีความเชื่อแบบดั้งเดิมมาเป็นความเชื่อแบบสมัยใหม่ในเชิงวิทยาศาสตร์ กระนั้นก็ตามความเชื่อทั้งสองแบบก็มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กันอย่างดี นั่นคือเป็นการถ่ายทอดความเชื่อที่ปลูกฝังให้คนในชุมชนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยการรู้จักดูแลรักษา และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติที่ตัวเองอาศัยอยู่ให้คงอยู่ตลอดไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Transfer of Belief about Water Among *Pga K'nyau*

Author Mr. Prasert Suksawad

Degree Master of Education (Nonformal Education)

Thesis Advisor Assoc. Prof. Dr. Pasina Taengjuang

ABSTRACT

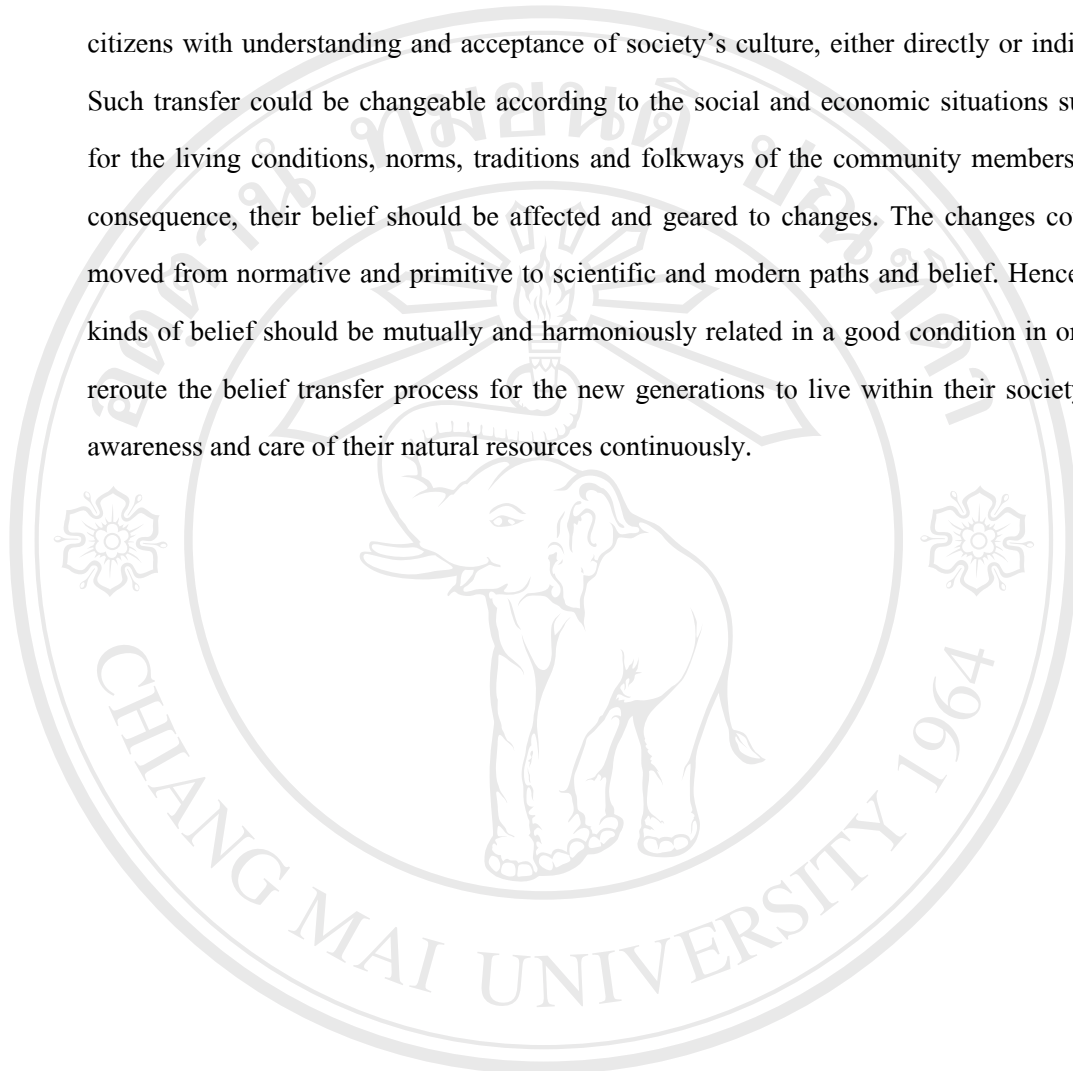
The objectives of this qualitative research were to study the belief and ritual rites about water, and the transfer of such belief of the *Pga K'nyau*. Data were collected by the use of in-depth interviews, including participant and non-participant observations within the ritual rites of the *Pga K'nyau* community. The collected data were examined, then, identified according to the issues, grouped for further analyses and descriptively presented.

The research results were as follows.

The *Pga K'nyau* believed that water sources are the habitat of “Nati”, which is the supreme holy spirit. It has been given with a high respect continuously since the old days until the present time. The rituals relating to water consisted of merit-making ceremony for check-dam spirits, water prolonging and blessing ceremony, and forest ordains. Such ceremonies were organized in order to prevent deforestation and keep good relationships among and within communities.

The transfer about water belief of the *Pga K'nyau* through such ritual ceremonies could be interpreted as a transfer of supernatural belief for preventive purposes with fears. So, the community members would be afraid of destroying forests, and in a meanwhile, help conserving the natural water sources. Those people, who attended the ritual ceremonies, would learn by chance about the belief. Moreover, the community would transfer the related belief through the use of proverbs and narrative talks such as “stay with the forest conserve the forest, and stay with water care of the water.”

The transfer of water belief could be regarded as a process for people to learn about the social value, norms and regulations in order to adjust themselves to be good citizens with understanding and acceptance of society's culture, either directly or indirectly. Such transfer could be changeable according to the social and economic situations suitable for the living conditions, norms, traditions and folkways of the community members. As a consequence, their belief should be affected and geared to changes. The changes could be moved from normative and primitive to scientific and modern paths and belief. Hence, both kinds of belief should be mutually and harmoniously related in a good condition in order to reroute the belief transfer process for the new generations to live within their society with awareness and care of their natural resources continuously.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved